

kdy přestalo jeho právo na byt, stravu a šatstvo, uplynula doba tři let již dnem 30. ledna 1925. Zda žalovanému bylo lze domáhati se soudně peněžité náhrady, je pro otázku věcného ručení nemovitosti nerozhodné.

Čís. 13147.

U obcí jest podle § 31 čís. 3 zákona o ochraně nájemců ochrana nájemců vyloučena jen v domech, které jsou ve vlastnictví, nikoliv i v domech, které jsou jen ve správě obce.

Dům, jenž jest v pozemkové knize zapsán do vlastnictví »ubytovacího městského úřadu a veškerého občanstva v Brně (Städtisches Brünner Quartieramt und sämtliche Bürgerschaft)« není ve vlastnictví Brněnské obce.

Fond »k ubytování vojska« v Brně jest samostatným jměním účelovým, nadací.

Tento fond nepřešel podle § 4 prozatímního obecního řádu hlavního města Brna čís. 126 z. zák. z r. 1850 do jmění města Brna.

Ubytování vojska v Brně nebylo břemenem »obec tížícím« ve smyslu § 4 prozatímního řádu a fond k tomu účelu zřízený nebyl určen k »zapravování obecních potřeb«.

Povinnost k ubytování vojska nepostihuje obec, nýbrž občany, kteří mají obytné budovy. Obec zakročuje tu jen jako orgán veřejné správy v přeneseném oboru působnosti.

(Rozh. ze dne 22. prosince 1933, Rv II 662/33.)

Proti soudní výpovědi dané městem Brnem žalované firmě z nájmu najatých místností v domě Panská ulice čís. 15 v Brně, namítla žalovaná, že dům čís. 15 není ve vlastnictví, nýbrž jen ve správě města Brna, takže pro vypovídanou stranu platí zákon o ochraně nájemníků. P r o c e s n í s o u d p r v é s t o l i c e ponechal výpověď v platnosti. D ů v o d y: Podle § 31 čís. 3 zák. ze dne 28. března 1928, čís. 44 sb. z. a n. nevztahuje se zákon o ochraně nájemníků na domy, které jsou od 1. listopadu 1918 ve vlastnictví obce. Je proto rozhodnouti otázku, zda jest dům Brno, Panská čís. 15 od 1. listopadu 1918 ve vlastnictví města Brna. Pozemkovou knihou a sbírkou listin je zjištěno a vzal soud za prokázáno, že dům čís. pop. 355, čís. 15 Panská, 2. Mečová zaps. ve vložce čís. 315, kat. území Brno-město, je zapsán v pozemkové knize do vlastnictví Städtisches Brünner Quartieramt und sämtliche Bürgerschaft podle kupní smlouvy ze dne 18. února 1779 ujednané s Františkem R-em, a vtělené dne 10. března 1779. Ze sbírky listin je patrné, že tuto kupní smlouvu ujednali s Františkem R-em starosta města Brna jménem městského ubytovacího úřadu a veškerého občanstva a že na kupní smlouvě jako kupitelé jsou podepsáni starosta města, členové městského výboru a gremiální deputované osoby od městského ubytovacího úřadu. Zprávou zemského úřadu v Brně ze dne 18. ledna 1933 je zjištěno, že již od 17. století zastával jeden z členů městské rady brněnské úřad ubytovatele. Tento ubytovatel byl v čele radního úřadu, který se nazýval Stadtquartieramt, a jeho povinností bylo starati se o ubytování voj-

ska, příslého do města a ubytování úředníků tribunálu. Tomuto ubytovacímu úřadu byli povinni majitelé brněnských domů poskytovat in natura byty pro vojáky podle určitého pořádku. Za vlády Karla VI. bylo nařízeno, že povinnost, poskytovat vojenské byty, náleží městu. Město dalo pro ubytování vojska k použití několik městských domů a dalo také stavěti kasárny. Dne 9. listopadu 1742 rozhodl moravský tribunál, že povinnost, dávat byty vojsku, náleží majitelům brněnských domů. Reskript Marie Terezie ze dne 1. ledna 1743 stanovil, že tato povinnost má býti převedena na dávku peněžní, kterou byly podle staré berní jednotky zatíženy všechny domy v městě Brně, a ti, kdo domu neměli, platili na ubytování vojska nižší příspěvky podle svých majetkových poměrů. Za tím účelem byl založen domovní katastr a z příspěvků placených na základě tohoto katastru vznikl fond, jehož správu vedl městský ubytovací úřad, podřízený městské správě, v jehož čele byl městský ubytovatel, který býval členem městské rady. Z této zprávy zemského úřadu v Brně je patrné, že tento městský ubytovací úřad brněnský v 18. století a v první polovici 19. století spravoval zvláštní fond, z něhož se hradily výlohy na ubytování vojska. Bylo tu tedy v té době samostatné jmění účelové, kterému bylo přiznáno právní povahu právnické osoby podle § 26 obč. zák. V provisorním statutu města Brna z roku 1850 čís. 126 z. zák. v § 4 je však ustanoveno, že jměním obce jsou všechna zřídla příjmů, které podle obecního řádu jsou určeny k zapravování potřeb obecních, jakož i fondy, které jsou věnovány ke hrazení těchto potřeb, a v § 120 tohoto městského statutu brněnského pod písm. d) jest uvedeno, že povinností obce je, spravovati záležitosti vojenských bytů a příprěží. Podle těchto ustanovení městského brněnského statutu z roku 1850 přešel tedy fond, určený k hrazení výloh na vojenské ubytování, do jmění města Brna, takže město Brno od roku 1850 je majitelem domu Panská čís. 15, Mečová čís. 2 v Brně. Na najaté místnosti v takových domech se však podle § 31 zák. o ochraně nájemníků zákon ten nevztahuje, pročež musela býti soudní výpověď ponechána v platnosti. O d v o l a c í s o u d napadený rozsudek potvrdil. D ů v o d y: Předně se poukazuje na správné důvody napadeného rozsudku, které nejsou nijak vyvráceny vývody odvolacího spisu. Tvrdí-li odvolatelka, že dům, o který tu jde, jest vlastnictvím zvláštního fondu, poukazuje se na provisorní statut města Brna z roku 1850 čís. 126 zemského zákona, podle něhož nemovitost se stala majetkem obce. Právě okolnost, na kterou se odvolání odvolává, že totiž podle poz. knihy jest vlastníkem »Städtisches Quartieramt«, to jest úřad, poukazuje k tomu, že jde o vlastnictví obce, nikoliv zvláštního fondu. Tvrdí-li odvolatelka dále, že provisorní statut nemůže určit, by samostatná právnická osoba, vlastně jmění samostatné právnické osoby, přešlo do jmění města, že k tomu by bývalo zapotřebí říšského zákona, poukazuje se k tomu, že provisorní statut jest vyhlášen v zemském zákoně, že jest podepsán tehdejším ministrem vnitra, že tudíž bylo úplně vyhověno podmínkám platnosti podle tehdejší ústavy a že provisorní povaha statutu, který byl v platnosti až do roku 1905, nijak nebrání tomu, by jeho ustanovení neměla skutečný účinek. Odvolání dále poukazuje k tomu, že se § 4 městského statutu z roku 1850 týká jen obecních fondů, jichž výtěžek jest určen k plnění

povinnosti obce ve vlastním, nikoliv v přeneseném oboru působnosti. Tu však tvrdí odvolací sdělení právem, že poskytnutí ubikací pro vojsko jest břemenem obce. Okolnost, že jmění, věnované k úhradě určitých výdajů podle novely k obecnímu zřízení ze dne 12. srpna 1921 čís. 329 sb. z. a n. v rozpočtu obce jest uvedeno ve zvláštní položce, není ještě nijak důvodem, že jde o majetek zvláštního fondu. Jak v odvolacím sdělení jest správně uvedeno, mluví zákon 329/21 v prvním odstavci § 19 výslovně o jmění obecním. Neobstojí ani tvrzení odvolacího spisu, že již důvěra v pozemkovou knihu stanovisko odvolatelky ospravedlňuje, poněvadž ze znění v zápisu v pozemkové knize ještě nijak nevysvítá, že nejde o majetek obce.

Nejvyšší soud soudní výpověď zrušil.

Důvody :

Podle § 31 čís. 3 zák. o ochr. náj. nevztahuje se zákon mimo jiné na domy, které jsou od 1. listopadu 1918 ve vlastnictví obce, na domy ve vlastnictví nebo správě státu a na domy a objekty, které jsou ve vlastnictví nebo správě železnic nebo železničních fondů. Již z doslovu zákona vyplývá, že u obcí podle úmyslu zákonodárce vyloučení ochrany nájemníků mělo býti obmezeno jen na domy, které jsou ve vlastnictví a nikoliv i na domy, které jsou jen ve správě obce. Žalovaná firma uplatnila proti soudní výpovědi z najatých místností jedinou podstatnou námitku, že totiž dům, z něhož jest vypovídána, není ve vlastnictví města Brna, nýbrž jen v jeho správě, a že tudíž místnosti, jež má v domě tom najaté, jsou pod záštitou zákona na ochranu nájemníků. Bylo proto na žalobkyni, by prokázala, že ač jí dům není připsán vlastnický v pozemkových knihách, je ve skutečnosti vlastníci domu. Žalobkyně ve směru tom uvedla, že zvláštní ubytovací vojenský fond již neexistuje, že není listiny o zřízení a schválení fondu toho a že zápis z roku 1779 má nyní jen význam historický, ježto v tehdejší době byly k hrazení určitých výdajů obecních určeny určité objekty výnosové, což prý však vydáním obecního statutu z roku 1850 pozbylo významu. Prvý soud zjistil a odvolací soud zjištění to převzal, že již od 17. století byli majitelé brněnských domů povinni poskytovat in natura byty pro vojáky, že za vlády Karla VI. bylo nařízeno, že povinnost poskytovat vojenské byty náleží městu, že však dne 9. listopadu 1742 rozhodl moravský tribunál, že povinnost dávat byty vojsku náleží majitelům brněnských domů. Podle dalšího zjištění nižších soudů stanovil reskript Marie Terezie z 1. ledna 1743, že povinnost majitelů brněnských domů dávat vojsku byty má býti převedena na dávku peněžní, kterou byly podle staré berní jednotky zatíženy všechny domy v městě Brně, a že ti, kteří domu neměli, platili na ubytování vojska nižší příspěvky podle svých majetkových poměrů, že za tím účelem byl založen domovní katastr a že z příspěvků placených na základě tohoto katastru vznikl fond, jehož správu vedl městský ubytovací úřad podřízený městské správě, v jehož čele byl městský ubytovatel, který býval členem městské rady. Konečně zjistily nižší soudy, že dům čp. 355 or. č. 15 Panská, 2 Mečová v Brně-městě jest zápsán v pozemkové knize do vlastnictví »Städtisches Brüner

Quartieramt und sämtliche Bürgerschaft« podle kupní smlouvy ze dne 18. února 1779, že kupní smlouvu sjednal s prodatelem Františkem R-em starosta města jménem ubytovacího městského úřadu a veškerého občanstva a že na kupní smlouvě jsou podepsáni starosta města, členové městského výboru a gremiální deputované osoby od městského ubytovacího úřadu. Oba nižší soudy dospěly ze zjištěných skutečností k správnému úsudku, že šlo tu o samostatné jmění účelové, t. j. o jmění věnované jistému účelu, jemuž právo fikcí přiznává povahu právního podmětu, tedy způsobilost býti podmětem práv a závazků, povahu osoby právnické podle § 26 obč. zák. Byl tedy fond ten právnickou osobou, a ježto to není korporace, jest jej považovati za nadaci (§ 646 obč. zák.), neboť jiného útvaru právnické osoby než ty dva ani právo ani nauka nezná (rozh. čís. 1559 sb. n. s. — Ehrenzweig I. str. 175). Nižší soudy došly dále k úsudku, že svrchu zmíněný fond určený k hrazení výloh na ubytování vojska v Brně přešel podle § 4 prozatímního obecního řádu hlavního města Brna čís. 126 z. z. z roku 1850 do jmění města Brna, a že tudíž město Brno jest od roku 1850 vlastníkem domu čís. 15 Panská, 2 Mečová v Brně-městě. Tento úsudek nižších soudů však nelze schváliti. V § 4 prozatímního obecního řádu čís. 126 z r. 1850 se praví, »že jměním obce jsou všechna zřídla příjmů, které podle obecního řádu jsou určeny k zapravování potřeb obecních jakož i fondy (základní jistiny), které jsou věnovány zápravě těchto potřeb«. Bylo tudíž řešiti otázku, zda ubytování vojska v městě Brně bylo břemenem obec tížícím a zda zmíněný fond byl určen k zapravování obecních potřeb. Odvolací soud projevil souhlas s názorem žalující strany v odvolacím sdělení, že poskytnutí ubikací pro vojsko jest břemenem obce, ale s názorem tím nelze souhlasiti. Jak i nižší soudy zjistily, postihovala od roku 1742 povinnost dávatí vojsku byty v městě Brně majitele domů, původně in natura, od dob Marie Terezie pak v penězích, jež plynuly do zvláštního fondu, do něhož přispívali i ti obyvatelé města Brna, kteří neměli vlastních domů, podle svých majetkových poměrů. Nelze tedy říci, že v době vydání provisorního statutu města Brna bylo ubytování vojska břemenem obec tížícím. Teprve císařským nařízením ze dne 15. května 1851 čís. 124 ř. z. byl vydán předpis o ubytování vojska pro všechny korunní země rakouské vyjímajíc Hranici vojenskou. V § 8 nařízení toho se praví, že každá obec má potřebné byty pro vojsko podle nařízení jí daného opatřiti, ale v § 19 se stanoví, že povinnost k naturálnímu ubytování vojska vázne na držbě domu, pokud se týče na držbě ostatních místností, jež se mají opatřiti. Již z těchto ustanovení plyne, že i za platnosti tohoto císařského nařízení nebyla obec v příčině ubytovacího břemena zavázaným subjektem, nýbrž že intervenovala při ubytování vojska toliko jakožto orgán veřejné správy v přeneseném oboru působnosti. Tuto povinnost měla i městská obec Brněnská podle § 120 písm. d) provisorního statutu čís. 126/1850 z. z. Ubytování vojska bylo upraveno zákonem ze dne 11. června 1879 čís. 93 ř. z., změněným zákonem ze dne 25. června 1895 čís. 100 ř. z. a některými československými zákony, jež se však nedotýkají otázek, o něž jde v tomto sporu. Povinnost k ubytování vojska postihuje občany, ale ne všechny, nýbrž jest spojena následkem veřejného práva s držením obytných budov, pokud se

týče i jiných místností (§ 8). Vojsko nemá vznášeti nárok na majitele nemovitosti, nýbrž na politický úřad nebo na starostu obce (§ 12). Obec tu rovněž není v příčině břemena ubytovacího zavázaným subjektem, nýbrž zakročuje jako orgán veřejné správy v přeneseném oboru působnosti (§ 20). Nelze odkazovati k § 38, jenž se týká jen přechodného (pomíjícího) ubytování a jemuž sluší rozuměti tak, že jde o břemeno obyvatel vůbec a nikoliv o břemeno obce jako právnické osoby (srv. k tomu Pražák »Právo správní« z r. 1905 kap. druhá str. 32—33). Nesloužil tedy fond utvořený v Brně za Marie Terezie a určený k hrazení výloh spojených s ubytováním vojska k zapravování potřeb obecních, nýbrž k zapravování výloh postihujících majitele brněnských domů a jiné brněnské občany povinné přispívati do zmíněného fondu penězi. Nemohl tudíž fond ten přejíti podle § 4 provisorního statutu města Brna z roku 1850 do vlastnictví města Brna, a nestal se jměním obce města Brna. Žalující straně nezdařil se důkaz, že dům čp. 355 v Brně-městě připsaný v pozemkové knize do vlastnictví »městského Brněnského ubytovacího úřadu a veškerého měšťanstva« jest ve skutečnosti od roku 1850 vlastnictvím města Brna. Názor tento vyslovený ve zprávě zemského úřadu v Brně z 18. ledna 1933 č. j. 63955/II-3 a převzatý též oběma nižšími soudy jest pokládati za právně mylný. Ježto vypovídaná (žalovaná) strana v námitkách vytkla, že se na vypovídané místnosti vztahují předpisy zákona o ochraně nájemníků a že jest tedy k výpovědi třeba svolení nesporného soudce (rozh. čís. 6813 sb. n. s.) a ježto vypovídající obec nedokázala výjimku podle § 31 (1) čís. 3 zák. na ochr. n., bylo již z tohoto důvodu dovolání vyhověti a uznati právem, jak svrchu uvedeno, aniž bylo třeba obíratí se ostatními vývody dovolacího spisu (srv. na př. také rozhodnutí čís. 3437, 3741, 5465, 6465, 6596, 6838 a j. sb. n. s.).

Čís. 13148.

Uvedl-li vymáhající věřitel v návrhu o vklad zástavního práva u knihovního soudu vedlejší vkladby, žádaje o povolení poznámky, »až dojde prvopis«, že prvopis exekučního titulu bude zaslán knihovním soudem hlavní vkladby, měl knihovní soud vedlejší vkladby, byv zprávou listovního upozorněn na závadu knihovního stavu vzniklou nedojitím prvopisu listiny, učiniti vhodné opatření, by závada byla odstraněna. Nestalo-li se tak, nemělo to v zápětí, že poznámka s dodatkem »až dojde prvopis« musela býti po nějaké době vymazána.

(Rozh. ze dne 27. prosince 1933, R I 1120/33.)

Vymáhající věřitel v návrhu u soudu vedlejších vkladeb (okresního soudu v L.) na povolení vnuceného práva zástavního na nemovitostech uvedl, žádaje o povolení poznámky »až dojde prvopis«, že prvopis exekučního titulu bude zaslán okresním soudem v K. jako soudem hlavní vkladby. Usnesením ze dne 12. srpna 1932 okresní soud v L. tuto poznámku povolil. Návrhu dlužníka, by byla žádost vymáhajícího věřitele o vklad práva zástavního zamítnuta a by bylo nařízeno, že se poznámka